

Je neus achterna,

Hoe introduceer je je een nieuwe hond in huis,

Kijk Teddy, dit is je nieuwe huis! Teddy is acht (of negen of tien) weken jong en anderhalf uur geleden bij de fokker opgehaald. Teddy weet niet wat er is gebeurd maar de nestwarmte is verdwenen, de bekende geuren zijn verdwenen en al zijn broertjes en zusjes waarmee hij zoveel avonturen heeft beleefd en dingen heeft ontdekt zijn ook in geen velden of wegen te bekennen. Daarvoor in de plaats staat daar nu een hele nieuwe “familie” in de deuropening. Kan je bij thuiskomst die pup nu zo maar op de grond zetten in de huiskamer en het laten uitzoeken? Het antwoord is Nee!

In dit artikel reiken we jou een methode om jouw nieuwe viervoeter snel vertrouwd te maken met haar nieuwe thuis.

Herintroductie van wilde dieren

Tijdens een van mijn talloze puppyintroducties kwam ik bij een gezin waarvan de meneer vol herkenning mijn handel en wandel gade sloeg. Hij was in zijn werkzame leven bioloog en had vaak herintroducties van wilde dieren zoals bevers of otters begeleid. Dat ging vroeger niet van een leien dakje. De bevers werden vooraf niet gewend aan reizen of zelfs maar aan het verblijf in een transportkooi/bench. Zodra de deur van de bench werd geopend keek de bioloog vol verwachting toe hoe de tot in de haarpunten gestreste bever er vandoor ging. In paniek ontvluchtte het dier de omgeving waar het was losgelaten en in de meeste gevallen liep dat niet goed af. Het mislukken van deze herintroducties was niet het gevolg van een voor bevers ongeschikt leefgebied maar uitsluitend een gevolg van stress en bijgevolg de paniek die enig rationeel denken en leren onmogelijk maakte.

Na de zoveelste mislukking bedachten de biologen dat het verstandig was als de bevers minder gestrest op transport gingen en na het loslaten meer tijd hadden om aan hun nieuwe omgeving te wennen. De bevers werden gedrogeerd voordat zij op transport gingen. Het gevolg was dat ze na het openen van de bench eerst een half uur of langer groggy rondjes in de buurt van de kooi liepen. In deze tijdsperiode namen ze de omgeving in zich op en wat belangrijker was, ze lieten hun eigen lichaamsgeur achter. Tegen de tijd dat de verdoving was uitgewerkt leken ze niet beter te weten dan dat ze de omgeving herkenden en vooral dat ze hun eigen geur roken. Vanaf dat moment slaagden de herintroducties steeds vaker.

Dit is de belevingswereld van jouw kleine pup, en zoveel stress door onzekerheid en onbekende mensen, voorwerpen en geuren is niet de beste start in zijn nieuwe familie. Dus hoe zorg jij ervoor dat jullie nieuwe gezinslid ook bij jou thuis een goede start maakt?

De autoreis:

Het begint al met de reis naar het nieuwe thuis, autorijden is meestal volkomen nieuw voor een pup. Wij verdoven onze pups natuurlijk niet. Daarom is het belangrijk dat de pup tijdens de reis gesteund wordt en moeten de nieuwe verzorgers goed observeren of de pup het allemaal nog wel aan kan. “Kijk wat ligt ze nu lekker te slapen” hoor ik regelmatig. Ik wijs dan op de flanken van de pup waaraan we het ademhalings tempo kunnen aflezen. Meestal ligt de pup wel, vaak met de ogen dicht, maar is het ademhalings tempo zo hoog dat van ontspanning geen sprake is. Een hoog ademhalingsritme verraadt een hoop stress in de pup. Als de pup tijdens het reizen duidelijke tekenen van reisziekte vertoont neem dan een pauze of rijdt zachter en ventileer. Stress hoeft niet alleen door het afscheid van het bekende te worden veroorzaakt maar kan net zo goed komen door wagenziekte. De pup komt dus met een hoop stress in een nieuwe situatie en het is onze taak om haar daarin direct goed te begeleiden. Ruimte, concentratie en rust zijn daarin de sleutelwoorden.

Een neus op pootjes

Even een kleine uitstap naar het belangrijkste zintuig van de hond, de reukzin. De gemiddelde hond ruikt vijftigduizend tot honderdduizend keer beter dan een mens. Reukzin is voor ons mensen nog slechts van zo weinig belang dat we er niet eens een normaal kort woord voor hebben zoals we dat wel hebben voor mensen (en dieren) die niet kunnen horen of zien. Dan zijn we doof of blind, maar wat als we niet kunnen ruiken? “Organoleptisch gehandicapt?” beter kan ik het niet bedenken. Als een pup geboren wordt zitten ogen en oren nog dicht, die zijn de eerste tijd nog in ontwikkeling. Maar een half uur na de geboorte zijn de luchtwegen opgedroogd, is het vruchtwater uit keel en neus en zijn de longen ontvouwen. De reukzin werkt al. Op basis van die reukzin wordt de tepel van mama gevonden want in de tepelhof zitten kliertjes die feromonen, lokstofjes op basis van geur, afscheiden. De eerste kennismaking met de wereld waarin het pupje zojuist geboren is vindt dus al plaats op basis van geur. En gedurende de rest van het leven van jouw hondje zullen geuren altijd een hele belangrijke rol blijven spelen.

Van jongs af aan is de hond bezig met het vormen van een enorm register, een complete database van geuren. Die geuren worden allemaal in de hersenen opgeslagen en onthouden, ze worden herkend en kunnen worden gevolgd, zelfs in extreem grote verdunningen. Op basis van deze eigenschap kunnen honden worden ingezet als hulphond bij epilepsie- of diabetespatiënten en kunnen ze kankercellen opsporen in bv urinemonsters. Honden worden uitgezonden naar rampgebieden om zo snel mogelijk overlevenden te vinden, die zij herkennen aan de koolstofdioxide in de uitgeademde lucht van een slachtoffer dat bedolven ligt, of ze kunnen een levenloos lichaam zoeken op basis van andere geuren. Honden worden ingezet bij bagagecontrole op vliegvelden en pikken op wat de röntgenscanner niet op merkt. Dit werk is voor deze professionals zo intensief dat ze slechts een kwartier tot een half uur achter elkaar aan bagage mogen snuffelen op zoek naar geld, drugs, explosieven en andere smokkelwaar. Tijdens dit speurwerk zetten ze een groot deel van hun hersencapaciteit in. Niet alleen voor het vergelijken van wat ze ruiken met de in hun geheugen opgeslagen informatie, maar ook om zich tijdens hun werk ten volle te blijven concentreren. Letterlijk alle registers worden open getrokken. Dus na een relatief korte shift hebben ze pauze. Wij, jij en ik, de leden van een onbeholpen geur gehandicapte soort, kunnen ons nauwelijks een voorstelling maken van de grenzen van het reukvermogen en potentieel van onze viervoetige vrienden.

De thuiskomst

Zodra je met je pup thuis komt ga je eerst met het hummeltje de tuin in om even te ontlasten na een soms lange reis. De bedoeling is dat de pup in haar eigen tempo zonder afgeleid te worden de nieuwe omgeving in alle rust kan verkennen en de geuren in zich op kan nemen. We hebben hiervoor al gezien dat ook professionals zich voor honderd procent moeten kunnen concentreren tijdens snuffelwerk, en dat is voor jouw pup niet anders. Als je pup uit zichzelf aan

het ontdekken gaat is dat prima maar heb je een wat meer verlegen hondje dat bijvoorbeeld bevriest en niet van haar plaats durft te komen dan zal je haar moeten helpen. Helpen doen we door veiligheid te bieden dus we tillen het pupje op en dragen haar op de arm door de tuin. Je praat zachtjes tegen je pupje, dat ze zo lief is dat ze het fijn gaat krijgen en dat je haar bezorgdheid begrijpt, het maakt niet uit wat je zegt het gaat erom hoe je iets zegt. Jouw stem vol warmte en compassie daar gaat het om, dat stelt haar gerust. Kijk daar staat een sneeuwkllokje en daar een narcis, die zijn lief!. Ze begrijpt toch niet wat je zegt en luistert alleen naar jouw intonatie. Die straalt rust uit. Als je pup wat minder gespannen is zet je haar op de grond en wacht je af of ze zelf de ontdekkingstocht door de tuin voortzet. Zo ja prima lekker laten gaan, zo nee weer een stapje terug en nog een keer begeleiden op de arm. Vroeg of laat wint de nieuwsgierigheid het van de verlegenheid en gaat jouw hondje op ontdekkingsreis.

Als je hondje aan het ontdekken is gebeurd er van alles in dat kleine puppyhoofd. Nieuwe geuren worden geroken en opgeslagen in het geheugen, nieuwe geluiden worden gehoord en nieuwe dingen worden gezien. Zelf als je een stille tuin hebt is de hoeveelheid te verwerken informatie enorm. We kunnen kleine snackjes op de grond gooien omdat dit je pup help steeds een stapje verder te doen zonder dat het ten koste gaat van haar concentratie. Je geeft di snackjes dus niet zoals met een beloning maar gooit ze voor je op de grond terwijl je pup waarschijnlijk nog achter je aan het ontdekken is. De geuren van de snacks hebben even de tijd nodig om te verspreiden. Omdat de pup zich volop aan het concentreren is tijdens het ontdekken leiden we haar niet af en roepen ook niet haar naam. Als de kleine uit zichzelf naar iemand toe komt is het natuurlijk een ander verhaal, maar wijk niet te ver af van het introductieplan en denk niet: "Oh nu komt ze naar ons toe we zijn klaar". Dat pupje wordt een hond die, laten we hopen, nog vijftien jaar bij je rond loopt dus er is tijd genoeg om te knuffelen maar pas als ze er klaar voor is. Je begrijpt nu ook wel dat het niet de bedoeling is dat er direct vriendjes en vriendinnetjes op bezoek komen om naar de pup te komen kijken. Daar kan je het beste een aantal dagen mee wachten.

Geuren verspreiden

Na een minuut of tien minuten snuffelen zal je pup iets gewend raken aan zijn nieuwe omgeving en een meer ontspannen indruk maken. Nu is het tijd voor de eerste kennismaking in huis. Til je pup op en loop met je hondje op de arm een heel klein rondje door de huiskamer. Daarbij vertel je weer met kalme zachte stem tegen je nieuwe huisgenootje wat je allemaal ziet: "kijk hier is de televisie en dat is de bank, daar zitten we met z'n allen gezellig bij elkaar". Je pup begrijpt ook nu helemaal niets van wat je vertelt en dat is ook nog steeds volkomen onbelangrijk. Je uitstraling is rust en vertrouwen, "Ik ben jouw veilige haven".

Dit eerste rondje door je huis duurt misschien maar een halve, hooguit een hele minuut en dan moet je alweer buiten zijn. Zet je pup weer in het gras of op de stenen en herhaal wat je de eerste keer deed. Stukje lopen en een snackje op de grond gooien. In korte tijd zal je pup zo gewend raken aan de nieuwe omgeving dat snackjes heel interessant worden. Dat is prima want bij elke stap die ze zetten en elke seconde dat ze buiten zijn laten ze hun eigen lichaamsgeur achter waardoor een volgende keer de omgeving steeds sneller herkend wordt als thuis. Na een paar minuten buiten en een aantal kleine snackjes verder kan je nu langzaam richting je huis lopen en naar binnen gaan, steeds op dezelfde manier, snackje op de grond gooien en stapje verder doen. Je maakt nu hetzelfde rondje door je huis als de eerste keer alleen staat de pup nu op haar eigen benen. Steeds weer gooi je een klein snackje op de grond en steeds weer loop je iets verder, en na elk rondje ga je de tuin weer in. Dit ritueel herhaalt zich een aantal keren en bij elke nieuwe ronde vergroot je de afstand iets. De eerste keer was het een rondje salontafel, in de volgende ronde pik je ook de eetkamertafel mee. Uiteindelijk heb je de hele woonverdieping bestreken, heeft je pup met allerlei nieuwe geuren, geluiden en voorwerpen kennis gemaakt en, en dat is misschien wel het belangrijkste, de pup heeft haar eigen geur ongemerkt met elk rondje door huis en tuin achter gelaten net zoals de groggy bevers na hun reis. Een introductie op deze manier neemt gemiddeld een half uur in beslag maar is essentieel voor de pup om te aarden. Uiteindelijk ga je naar binnen en ergens zitten. Kijk waar je pup gaat zitten of liggen. Daar leg je zijn mandje of kleedje neer want dat is zijn de zelfgekozen ligplaats. En die is zeer waarschijnlijk aan jouw voeten!

Puppybrein

Wat is er ondertussen in dat kleine puppenbrein gebeurd?

Elke keer dat je een introductie cyclus herhaalde liet je pup wat lichaamsgeuren achter en snoof ongemerkt ook wat lichaamsgeuren van het vorige rondje op. In het eerste rondje waren er nog

geen lichaamseigen geuren dus dat rondje hebben we bewust in de hoogst mogelijke veiligheidstoestand, op de arm, gemaakt. Daarbij bleef al wat puppygeur achter waar we het volgende rondje gebruik van gemaakt hebben. Na een aantal herhalingen zien we dat de lichaamshouding van je pup verandert. Die wordt zelfverzekerder. Het is alsof je pupje denkt: “waar ik nu ben weet ik niet maar het ruikt bekend, dus het zal wel goed zijn”, en daarna: “tsjonge, wat ben ik moe laat ik hier maar gaan liggen”.

Het is aan te raden dit systeem van introduceren het hele leven van je hond vol te houden. Natuurlijk niet zo uitgebreid en het hoeft geen half uur te duren, als je hond eenmaal volwassen is zijn een paar minuten genoeg. Stel je gaat naar een lezing of cursus over de hond en zij is ook welkom. Loop met je hond even naar binnen en maak een rondje en ga weer naar buiten. Twee herhalingen zijn waarschijnlijk voldoende om je hond de tijd te geven de nieuwe omgeving in zich op te nemen en haar eigen lichaamsgeur achter te laten.

Wat heb je nodig :*Bij de voorbereidingen op de komst van de pup heb je van alles in huis gehaald. Daarbij mogen vooral snackjes niet ontbreken. Op basis van geschikte voedingsmiddelen zoals stukjes gedroogde kipfilet, kippenhart, lamssnackjes etc. Dus niet de eerste de beste megapot fel gekleurde rommel uit de dierenwinkel maar verantwoorde snacks. Voorwaarde is dat ze klein zijn, ongeveer zo groot als een erwt, want zeker bij de introductie heb je er nogal wat nodig zonder dat je je pup gelijk overvoert. Knip ze desnoods in kleinere stukjes. Let er bij de aanschaf op dat ze niet gezoet zijn, en al helemaal niet met xylitolwant dat is giftig voor honden.*

Veel succes en vooral veel plezier samen!

©2018 Eelco Neger/Monique Koelewijn : Sherlock in de Polder/ Upsidedown Labradoodles